

Mondeling interview

NOCDA

Netherlands Obsessive Compulsive Disorder Association

Voortraject basismeting

Respondentnummer: .....

Datum: .....

Mondeling interview voortraject basismeting

Instructie interviewer

Het interview bestaat uit twee delen. Het eerste gedeelte zal gaan over dwangklachten en tics. In het tweede gedeelte wordt aan de hand van een aantal onderwerpen in kaart gebracht hoe het leven van de respondent tot op het huidige moment verlopen is. Het is dus een *informatief* gesprek. Bij sommige vragen is het noodzakelijk om antwoordcategorieën te laten zien.

Controleer of alle vragen in de schriftelijke vragenlijst correct zijn ingevuld en of er geen vragen zijn overgeslagen. Doe dit bij voorkeur voordat de respondent er is, want dit kost even tijd. Leg aan de respondent uit dat je de vragenlijst hebt doorgekeken en dat je nog wat aanvullende vragen wilt stellen. Begin dan met de incorrecte of incomplete vragen. Vul deze samen alsnog in. Verifieer daarna de dwangsymptomenlijst uit de schriftelijke vragenlijst, *alleen de items waarop de respondent bevestigend heeft geantwoord.*

Y-BOCS, age of onset

Deze vragenlijst gaat over dwanggedachten en dwanghandelingen. Wilt u de onderstaande lijsten invullen, ook als u denkt dat u nog nooit dwanggedachten of dwanghandelingen heeft gehad?

1. Op welke leeftijd had u de eerste dwanggedachten? .....jaar

2. Op welke leeftijd had u de ergste dwanggedachten? .....jaar

3. Op welke leeftijd had u de eerste dwanghandelingen? .....jaar

4. Op welke leeftijd had u de ergste dwanghandelingen? .....jaar

5. Hebt u ooit hulp gezocht voor obsessief-compulsieve symptomen? Ja / Nee*

Zo ja, hoe oud was u toen? ..... jaar

* Omcirkel het juiste antwoord

Y-BOCS, ernst

Het interview

Beoordeel ieder item in zijn diverse aspecten naar hoe het de afgelopen week tot en met het moment van het interview zelf is gegaan. De scores dienen een weergave te zijn van het gemiddelde aantal keren dat elk item zich in de gehele afgelopen week heeft voorgedaan.

Teksten die worden voorgelezen staan **VET** gedrukt. Alle vetgedrukte woorden dienen **EXACT** en **VOLLEDIG** te worden voorgelezen. Scoor de antwoorden op het scoreformulier.

Instructies, toelichtingen voor de interviewer staan scheef gedrukt.

Geef aan wat de belangrijkste symptomen zijn; namelijk die waar vooral naar wordt gekeken bij de diagnostiek. Denk er wel om dat de DEFINITIEVE score van ieder item een beoordeling moet zijn waarin alle dwanggedachten en dwanghandelingen van de patiënt zijn verdisconteerd.

“Ik zal u nu een aantal vragen stellen over uw dwanggedachten”.

[Verwijs naar de belangrijkste dwanggedachte van de patiënt.]

1. HOEVEELHEID TIJD DIE BESTEED WORDT AAN DWANGGEDACHTEN.

Hoeveel tijd besteedt u aan dwanggedachten? Hoe vaak komen deze dwanggedachten voor?

[Als obsessies bestaan uit kortdurende steeds terugkerende indringende gedachten, dan kan het moeilijk zijn de totale duur die deze in beslag nemen, te schatten. Als dit het geval is, dan wordt de tijd geschat door vast te stellen hoe vaak ze voorkomen. Neem zowel het aantal keren dat de indringende gedachten voorkomen als het aantal uren van de dag dat er sprake van is in beschouwing]

[Vergewis u er van dat ruminaties en preoccupaties die, in tegenstelling tot obsessies, egosyntoon en rationeel (maar overdreven) zijn, niet worden meegerekend.]

0 =	Geen
1 =	In lichte mate: minder dan 1 uur per dag, of af en toe optredend.
2 =	Matig: 1-3 uur per dag, of geregeld optredend.
3 =	In ernstige mate: 3-8 uur per dag, of bijzonder vaak optredend.
4 =	Extreem: meer dan 8 uur per dag, of bijna onafgebroken optredend

2. HINDER DOOR DWANGGEDACHTEN

In hoeverre belemmeren de dwanggedachten u bij uw sociaal functioneren of bij het vervullen van uw taken/ verplichtingen, bijv. op het werk. Zijn er dingen die u niet meer doet vanwege uw obsessies?

*[Indien momenteel werkloos, bepaal dan hoeveel de werkprestaties of de uitvoering van het werk beïnvloedt zouden worden als de patiënt wel zou werken. Door te vragen: **Stel dat u zou werken in.....**]*

0 =	Geen
1 =	Licht: geringe hinder, zonder het dagelijks functioneren te schaden.
2 =	Matig: duidelijke verstoring van werk of sociale contacten, maar nog steeds beheersbaar.
3 =	Ernstig: veroorzaken aanzienlijke verstoring van het sociale of het beroepsmatige functioneren.
4 =	Extreem: tast alle levensaspecten aan

3. ONGEMAK/ LAST DOOR DWANGGEDACHTEN

Hoeveel last of ongemak ervaart u van uw dwanggedachten?

[Meestal zal dit ongemak gekenmerkt worden door angst; patiënten kunnen echter ook rapporteren dat hun dwanggedachten hen storen, maar angst ontkennen. Scoor alleen de angst die uitgelokt wordt door de obsessies, niet de gegeneraliseerde angst of de angst gekoppeld aan andere omstandigheden.]

0 =	Geen last of ongemak.
1 =	Licht: zonder al te veel verstoring.
2 =	Matig: storend maar nog wel beheersbaar.
3 =	Ernstig: zeer verstorend.
4 =	Extreem: bijna voortdurende en invaliderende kwelling

4. VERZET TEGEN DWANGGEDACHTEN.

Hoeveel moeite doet u om u te verzetten tegen de dwanggedachten? Hoe vaak probeert u, als deze gedachten bij u opkomen, ze te negeren of er geen aandacht aan te besteden?

[Alleen de inspanning van het verzetten scoren, niet het succes of het mislukken ervan. De mate waarin de patiënt zich verzet tegen de obsessies, hoeft niet samen te hangen met zijn/ haar vermogen om deze daadwerkelijk onder controle te krijgen. Denk eraan dat dit item niet direct de ernst van indringende gedachten meet; het dient eerder dan indicator van de gezondheidstoestand, d.w.z. dit item dient als maatstaf voor de mate waarin de patiënt zich inspant om de dwanggedachten de baas te worden zonder gebruik te maken van vermijdingstechnieken of de uitvoering van dwanghandelingen. M.a.w. hoe groter het verzet van de patiënt, hoe minder gestoord in dit opzicht zijn/ haar functioneren is. Er bestaan 'actieve' en 'passieve' vormen van verzet. Patiënten die gedragstherapie ondergaan zullen vaak aangemoedigd worden de obsessieve symptomen tegen te gaan door er niet tegen te vechten (bijvoorbeeld 'laat de gedachten maar komen'; passief verzet) of juist door het opzettelijk oproepen van de verstorende gedachten. Beschouw bij dit item het gebruik van deze gedragtherapeutische technieken als vormen van verzet. In die gevallen waarin de

patiënt niet de behoefte voelt zich te verzetten tegen minimale obsessies, dient de score 0 te worden gegeven.]

0 =	Altijd pogingen tot verzet of de symptomen zijn zo onbeduidend dat verzet niet nodig is.
1 =	Probeert meestal weerstand te bieden.
2 =	Geringe poging tot verzet.
3 =	Geeft toe aan alle obsessies zonder pogingen ze onder controle te houden, maar dit gebeurt met enige tegenzin.
4 =	Geeft volledig en gewillig toe aan alle obsessies.

5. MATE VAN CONTROLE OVER DE DWANGGEDACHTEN

Hoeveel controle heeft u over uw dwanggedachten? Hoe goed lukt het u om de dwanggedachten te stoppen of er een andere wending aan te geven? Kunt u ze van u afzetten?

[in tegenstelling tot item 4 is het vermogen van de patiënt om zijn obsessies onder controle te houden meer gerelateerd aan de ernst van de indringende gedachten.]

0 =	Geheel onder controle.
1 =	Veel controle: meestal is het mogelijk de obsessies te stoppen of te verdrijven met enige inspanning en concentratie.
2 =	Matige controle: soms is het mogelijk de obsessies te stoppen of te verdrijven.
3 =	Weinig controle: het lukt zelden de obsessies te stoppen of te verdrijven; het is moeilijk voor de patiënt de aandacht af te wenden.
4 =	Geen controle: de obsessies worden ervaren als geheel onvrijwillig en het is zelden mogelijk het obsessieve denken te veranderen, al was het maar voor een korte periode.

De volgende vragen gaan over uw dwanghandelingen

[verwijs expliciet naar de dwanghandelingen van de patiënt].

6. TIJD DIE WORDT BESTEED AAN HET UITVOEREN VAN DWANGHANDELINGEN

Hoeveel tijd besteedt u aan het uitvoeren van dwanghandelingen?

[als de rituelen voornamelijk dagelijkse activiteiten betreffen vraag dan:]

Hoeveel langer dan andere mensen doet u er, door uw rituelen, over om deze dagelijkse activiteiten uit te voeren?

[als de dwanghandelingen van korte duur zijn en steeds terugkomen, dan kan het moeilijk zijn deze tijd in termen van uren te score. In deze gevallen wordt de tijd geschat door te bepalen hoe vaak ze voorkomen. Neem zowel het aantal keren dat de dwanghandelingen worden verricht als het aantal uren van de dag dat er sprake van is, in beschouwing. Tel het aantal keren dat de dwanghandelingen zich voordoen en niet het aantal herhalingen; bijvoorbeeld: een patiënt die 20 keer per dag zijn handen 5 maal heel snel wast, vertoont 20 keer per dag dwanghandelingen, niet 5 keer of 5 maal 20 (=100). vraag dan:]

Hoe vaak verricht u de dwanghandelingen?

[Meestal zijn dwanghandelingen observeerbaar (bijvoorbeeld handen wassen), sommige zijn echter covert (bijvoorbeeld het in gedachten controleren).]

0 =	Geen
1 =	Licht(minder dan 1 uur per dag wordt besteed aan het verrichten van dwanghandelingen), of het af en toe uitvoeren van dwanghandelingen.
2 =	Matig (1-3 uur per dag wordt besteed aan het verrichten van dwanghandelingen), of frequent verrichten van dwanghandelingen.
3 =	Ernstig (3-8 uur per dag wordt besteed aan het verrichten van dwanghandelingen), of bijzonder vaak worden dwanghandelingen verricht.
4 =	Extreem (meer dan 8 uur per dag wordt besteed aan verrichten van dwanghandelingen), of dwanghandelingen worden bijna onafgebroken uitgevoerd(te groot in aantal om te tellen).

7. HINDER DOOR DWANGHANDELINGEN

In hoeverre belemmeren de dwanghandelingen u bij de invulling van uw dagelijks leven en uw functioneren op het werk. Zijn er dingen die u niet meer doet vanwege uw dwanghandelingen?

[Indien momenteel werkloos bepaal dan wat het effect zou zijn geweest als de patiënt wel zou hebben gewerkt. Stel dat u zou werken in hoeverre...]

0 =	Geen
1 =	Licht: geringe hinder, zonder dat het dagelijkse doen en laten negatief wordt beïnvloed.
2 =	Matig: duidelijke verstoring van werk of het sociaal functioneren, maar nog steeds beheersbaar.
3 =	Ernstig: veroorzaakt een grote mate van verstoring van het sociale of het beroepsmatige van het functioneren.
4 =	Extreem: het hele doen en laten van de patiënt wordt zeer ernstig verstoord.

8. ONGEMAK/ LAST DOOR DWANGHANDELINGEN

Hoeveel last hebt u er van als u gedwongen wordt om uw dwang- handelingen niet uit te voeren? [Hier even pauzeren.] Hoe angstig zou u dan worden?

[Scoor de mate van angst die de patiënt zou ervaren als, zonder dat hij/ zij wordt gerustgesteld, de uitvoering van de dwanghandeling plotseling zou worden verstoord. In de meeste gevallen, maar niet in alle, zorgt de uitvoering van de dwanghandeling voor een reductie van de angst. Als, naar het oordeel van de interviewer, de angst verminderd is door het tegengaan van de dwanghandelingen voor een reductie van de angst. Als, naar het oordeel van de interviewer, de angst verminderd is door het tegengaan van de dwanghandelingen op de hierboven beschreven manier, vraag dan:]

Hoe angstig bent u tijdens het uitvoeren van de dwanghandelingen totdat u er zeker van bent dat zij zijn voltooid?

- 0 = Geen.
- 1 = Licht: alleen geringe mate van angst bij het niet verrichten van de dwanghandelingen; of: alleen geringe angst tijdens het uitvoeren van de dwanghandelingen.
- 2 = Matige angst: de angst zal toenemen maar blijft hanteerbaar gedurende de uitvoering van de dwanghandelingen.
- 3 = Ernstige mate van angst: duidelijke, zeer hinderlijke toenemende angst als de dwanghandelingen vermeden worden; of : een duidelijke en zeer hinderlijke toename in de mate van angst tijdens de uitvoering van de dwanghandelingen.
- 4 = extreme mate van angst: een alles overheersende angst (paniek) bij iedere poging die erop gericht is de handelingen te veranderen; of: een alles overheersende vorm van angst ontstaat tijdens het uitvoeren van de dwanghandelingen.

9. VERZET TEGEN DWANGHANDELINGEN

Hoeveel moeite doet u om te verzetten tegen de dwanghandelingen?

[Scoor alleen de moeite die gedaan wordt om zich te verzetten, niet het slagen of mislukken van de poging de dwanghandelingen onder controle te krijgen. De mate waarin de patiënt weerstand tegen de dwanghandelingen hoeft niet overeen te komen met zijn/ haar vermogen deze werkelijk onder controle te krijgen. Denk eraan dat dit item niet direct de ernst van de dwanghandelingen meet: het is eerder een maat voor de gezondheidstoestand, d.w.z. de moeite die de patiënt doet om de dwanghandelingen tegen te gaan. Dus hoe meer de patiënt zich probeert te verzetten des te minder verstoord dit aspect van zijn functioneren is. Als de dwanghandelingen minimaal zijn, is het mogelijk dat de patiënt geen behoefte voelt zich te verzetten. In zulke gevallen moet de score 0 gegeven worden.]

- 0 = Verzet zich altijd; of: de symptomen zijn zo onbeduidend dat actief verzet nodig is.
- 1 = Probeert meestal weerstand te bieden.
- 2 = Doet enige poging tot verzet.
- 3 = Geeft toe aan bijna alle dwanghandelingen zonder pogingen te ondernemen deze onder controle te krijgen, maar dit gebeurt met enige tegenzin.
- 4 = Geeft volledig (willens en wetens) toe aan alle dwanghandelingen.

10. MATE VAN CONTROLE OVER DE DWANGHANDELINGEN

Hoe sterk is de drang om dwanghandelingen uit te voeren? Hoeveel controle heeft u over uw dwanghandelingen?

[In tegenstelling tot item 9 over het verzet is het vermogen van de patiënt om de dwanghandeling te beheersen meer gerelateerd aan de ernst van die dwanghandeling.]

- 0 = Geheel onder controle.
- 1 = Sterk onder controle; voelt de neiging om de dwanghandelingen uit te voeren maar is meestal in staat de dwanghandelingen onder controle te krijgen.
- 2 = Matige controle; er is sprake van een sterke druk tot het uitvoeren van de dwanghandelingen; de patiënt kan slechts met moeite controle daarop uitoefenen.
- 3 = Weinig controle; er is sprake van een zeer sterke druk om de dwanghandeling uit te voeren en deze dient volledig te worden afgemaakt/ uitgevoerd; de patiënt kan uitstel slechts met moeite dulden.
- 4 = Geen controle; de drang tot dwanghandelingen wordt ervaren als geheel mogelijk om de handeling zelfs maar even niet uit te voeren

SCORINGSFORMULIER interview

Dwanggedachten:.....(belangrijkste in het ziektebeeld)

Dwanghandelingen:.....(belangrijkste in het ziektebeeld)

[Niet meer dan één dwanggedachte of dwanghandeling als belangrijkste noteren]

Omcirkel de bij het item behorende score.

Dwanggedachten (obsessies)

1	Tijd besteed aan dwanggedachten	0	1	2	3	4
2	Hinder van dwanggedachten	0	1	2	3	4
3	Ongemak /last van dwanggedachten	0	1	2	3	4
4	Verzet tegen dwanggedachten	0	1	2	3	4
5	Mate van controle over dwanggedachten	0	1	2	3	4

Totaal (1 t/m 5):.....

Omcirkel de bij het item behorende score.

Dwanghandelingen (compulsies)

6	Tijd besteed aan uitvoeren van dwanghandelingen	0	1	2	3	4
7	Hinder van dwanghandelingen	0	1	2	3	4
8	Ongemak /last van dwanghandelingen	0	1	2	3	4
9	Verzet tegen dwanghandelingen	0	1	2	3	4
10	Mate van controle over dwanghandelingen	0	1	2	3	4

Totaal (6 t/m 10):.....

Totaalscore (1 t/m 10):.....

Kwaliteit van de antwoorden (omcirkel uw indruk).

- 0 = Uitstekend, geen reden te veronderstellen dat de gegevens onbetrouwbaar zijn;
- 1 = Goed, er zijn factoren aanwezig die de betrouwbaarheid negatief zouden kunnen beïnvloeden;
- 2 = Redelijk, er zijn factoren aanwezig die de betrouwbaarheid zeker verminderen;
- 3 = Slecht, zeer lage betrouwbaarheid.

TIC Screening

De volgende vragen gaan over tics. Een tic is een abrupte niet-doelgerichte, zenuwtrekking of beweging. Bewegingen worden gemaakt door spieren of spiergroepen. Bijvoorbeeld: oogknipperen, grimassen, kuchen, huppelpasjes maken.

Ik ga u nu een lijstje voorlezen met de 8 meest voorkomende tics. Ik wil graag van uw weten of u nu of in het verleden last van één van de volgende tics heeft gehad.

	Nee	Ja
1. Oogknipperen	1	2
2. Andere gelaatstics	1	2
3. Hoofdschudden	1	2
4. Trekken met schouders	1	2
5. Scheldwoorden, vieze woorden, schuttingtaal	1	2
6. Geluiden	1	2
7. Grommen	1	2
8. Keelschrapen/ kuchen/ snuffen	1	2

NB: Indien iemand één van deze tics heeft, vul dan de tic symptomenlijst in, en neem vervolgens de tic-ernst schaal af (zie volgende bladzijde).

Als er geen tics aanwezig zijn of zijn geweest, ga door met biografisch gedeelte op pagina 19.

Tic symptomen

Motorische symptomen

Geef in de motorische tic symptomenlijst aan of de patiënt een bepaalde beweging:

- nooit heeft ervaren,
- ooit heeft ervaren,
- heden (d.w.z. gedurende de afgelopen week) ervaart?

Omcirkel of onderstreep bovendien in de ticsbeschrijvingen de tics, die de patiënt heeft (of ooit heeft gehad) en vink in de kolom ‘geobserveerd’ aan welke tics je ziet bij de patiënt.

In de onderstaande tic symptomenlijst wordt een onderscheid gemaakt in **enkelvoudige** en **complexe** motorische tics.

Enkelvoudige motorische tics zijn plotselinge tics waarbij één spier of spiergroep betrokken is.

Complexe motorische tics zijn plotselinge tics waarbij **meer dan** één spiergroep is betrokken. Er kan sprake zijn van een aantal tegelijk uitgevoerde bewegingen, zoals grimassen samen met lichaamsbewegingen.

De patiënt heeft de volgende onvrijwillige en schijnbaar doelloze aanvallen ervaren (of anderen hebben deze bemerkt):				
Nooit	Ooit	Heden		Geobserveerd
			1. BEWEGINGEN MET DE OGEN	
			Oogknipperen, dichtknijpen, snel draaien van de ogen, rollen van de ogen naar één kant of zeer kort wijd openen van de ogen.	
			Verbaasd of verwonderd kijken, kortdurend opzij kijken, alsof je een geluid opzij hoort.	
			2. BEWEGINGEN MET DE NEUS, MOND, TONG OF GRIMASSEN.	
			Neus optrekken, tongbijten, kauwen of likken van de lip, lippen tuiten, tandenknarsen.	
			Verwijden van de neusgaten alsof je iets ruikt, glimlachen, andere bewegingen van de mond, guitige gelaatsuitdrukkingen of tong uitsteken.	

De patiënt heeft de volgende onvrijwillige en schijnbaar doelloze aanvallen ervaren (of anderen hebben deze bemerkt):			
Nooit	Ooit	Heden	Geobserveerd
			3. HOOFD(SCHUD)BEWEGINGEN
			Aanraken van de schouder met de kin, kin optrekken.
			Hoofd achterwaarts werpen, alsof om haar uit de ogen te halen.
			4. BEWEGINGEN MET DE SCHOUDERS
			Enkelvoudig: bijv. trekken met één schouder.
			Complex: bijv. de schouders ophalen zoals men een 'Ik-weet-het-niet' beweging maakt.
			5. BEWEGINGEN MET ARM OF HAND
			Enkelvoudig: bijv. snel de armen buigen of strekken, nagelbijten, porren met de vingers of de knokkels knakken.
			Complex: bijv. de hand door het haar halen alsof men het kamt, objecten of anderen aanraken, zonder reden knijpen of tellen met de vingers, schrijftics zoals het steeds opnieuw schrijven van een letter of woord, de pen tegenhouden tijdens het schrijven.
			6. BEWEGINGEN MET BEEN, VOET OF TEEN
			Enkelvoudig: bijv. schoppen, huppen, de knie buigen, buigen of strekken van de enkels; schudden, stampen of tikken met de voet.
			Complex: bijv. één stap naar voren doen en twee naar achteren, hurken of diepe kniebuigingen.
			7. BEWEGINGEN MET DE BUIK
			Enkelvoudig: bijv. de buik aanspannen
			8. ANDERE SIMPELE MOTORISCHE TICS
			Namelijk:
			9. ANDERE COMPLEXE MOTORISCHE TICS
			Ticgerelateerde, dwangmatige, handelingen: bijv. aanraken, tikken, plukken, gelijkmaken ("evening-up"), langzame en expliciete gedragingen, roekeloos gedrag, of anders, namelijk:
			Stimulusafhankelijke tics, namelijk:
			Grove of obscene gebaren: bijv. de middelvinger omhoog steken.
			Ongewone houdingen
			Buigen of omwentelen: bijv. vooroverbuigen.
			Draaien of rekken

De patiënt heeft de volgende onvrijwillige en schijnbaar doelloze aanvallen ervaren (of anderen hebben deze bemerkt):			
Nooit	Ooit	Heden	Geobserveerd
			Plotseling en schijnbaar doelloze aanvallen: namelijk, plotseling destructief gedrag. Beschrijf hieronder het patroon:
			Gedragingen die anderen verwonden/mutilleren, namelijk:
			Gedrag waarmee men zichzelf verwondt, namelijk:
			Andere onvrijwillige en schijnbaar doelloze motorische tics (die niet in een van de bovenstaande categorieën passen). Beschrijf hieronder elk ander patroon of opeenvolging van complex motorisch tic gedrag:

Vocale tic-symptomen

Geef in de vocale tic symptomenlijst aan of de patiënt een bepaald geluid:

- nooit heeft ervaren,
- ooit heeft ervaren,
- heden (d.w.z. gedurende de afgelopen week) ervaart?

Omcirkel of onderstreep bovendien in de tic beschrijvingen de tics die de patiënt heeft (of ooit heeft gehad) en vink in de kolom 'geobserveerd' aan welke tics je ziet bij de patiënt.

De patiënt heeft de volgende onvrijwillige en schijnbaar doelloze uitingen ervaren (of anderen hebben deze bemerkt):			
Nooit	Ooit	Heden	Geobserveerd
			10. ENKELVOUDIGE VOCALE TIC-SYMPTOMEN Hiermee bedoelen we uitingen van snelle 'betekenisloze' geluiden.
			Keelschrapen
			Kuchen, snuffen
			Fluiten
			Dier- of vogelgeluiden
			Andere enkelvoudige vocale tics, namelijk:

			11. COMPLEXE VOCALE TIC-SYMPATOMEN Hiermee bedoelen we onvrijwillige, herhaalde, doelloos geuite woorden, zinnen of uitdrukkingen, die niet te maken hebben met wat er op dat moment gebeurt en waarvan het opnieuw optreden gedurende korte tijd onderdrukt kan worden.	
			Lettergrepen, namelijk:	
			Woorden, namelijk:	
			Grove of obscene woorden of zinnen, namelijk:	
			Echolalie, d.w.z. de woorden of zinnen herhalen die iemand anders heeft gezegd.	
			Palilalie, d.w.z. herhalen wat je zelf hebt gezegd.	
			Andere spraakproblemen, namelijk:	
			Beschrijf elk ander patroon of opeenvolging van vocaal tic gedrag.	

Multiple Tics

Multiple tics zijn verschillende tics die tegelijkertijd optreden, hetzij als meerdere afzonderlijke tics, hetzij in een samengesteld patroon van meerdere gelijktijdige of opeenvolgende tics. Dit kan bijvoorbeeld zijn het schudden met de hand en oogknipperen, gevolgd door met de hand door het haar gaan.

1. Bemerkte u de afgelopen week meerdere afzonderlijke tics of meerdere opeenvolgende tics die tegelijkertijd optraden?

Ja / Nee

Zo ja, wilt u hiervan een beschrijving geven? .....

.....

.....

.....

.....

2. Hebt u de meer dan één groep van tics die tegelijkertijd optreden?

Ja / Nee

Zo ja, wilt u hiervan een beschrijving geven? .....

.....

.....

.....

.....

Tic-ernst

Let op: vragen A, C, D, en E zijn observatie items. Vragen B en G dienen uitgevraagd te worden door de onderzoeker.

A. Aantal tics (observatie)	motorisch	vocaal	
Geen	☐	☐	0
Enkelvoudige tic	☐	☐	1
Meerdere afzonderlijke tics (2-5)	☐	☐	2
Meerdere afzonderlijke tics (>5)	☐	☐	3
Meerdere afzonderlijke tics plus tenminste een samengesteld patroon van meerdere tegelijk optredende of elkaar opvolgende tics , waarbij het moeilijk is om afzonderlijke tics te onderscheiden.	☐	☐	4
Meerdere afzonderlijke tics plus verschillende (>2) tegelijk optredende of elkaar opvolgende tics , waarbij het moeilijk is om afzonderlijke tics te onderscheiden.	☐	☐	5

B. Frequentie (uitvragen;) Heeft u ticvrije periodes gedurende de dag? Hoe lang duren die maximaal? Wat is de langste tijd dat u ticvrij bent? Minder dan 1 minuut? 1 minuut? 1-5 minuten? 5 min. tot 1 uur? Langer dan 1 uur?	motorisch	vocaal	
Geen aanwijzingen voor specifiek tic gedrag	☐	☐	0
Zeldzaam. Specifiek tic gedrag is aanwezig geweest gedurende de voorgaande week. Tics komen weinig frequent voor, vaak niet dagelijks. Wanneer er tic aanvallen optreden zijn ze kort en ongebruikelijk.	☐	☐	1
Soms. Specifiek tic gedrag vindt gewoonlijk dagelijks plaats, maar er zijn lange ticvrije intervallen door de dag heen. Tic aanvallen kunnen nu en dan optreden en duren niet langer dan enkele minuten per keer.	☐	☐	2
Vaak. Specifiek tic gedrag vindt plaats tic vrije intervallen van 3 uur zijn niet ongewoon. Tic aanvallen vinden regelmatig plaats, maar kunnen beperkt zijn tot een enkele situatie.	☐	☐	3
Bijna altijd. Specifiek tic gedrag is praktisch ieder uur dat de persoon wakker is aanwezig, en perioden van ononderbroken tic gedrag komen regelmatig voor. Tic aanvallen zijn niet beperkt tot een enkele situatie.	☐	☐	4
Altijd. Specifiek tic gedrag is de hele tijd aanwezig. Ticvrije perioden zijn moeilijk te onderscheiden en duren niet langer dan 5-10 minuten.	☐	☐	5

C. Intensiteit (observatie)	motorisch	vocaal	
Afwezig.	☐	☐	0
Minimale intensiteit. Tics zijn niet zichtbaar of hoorbaar (slechts gebaseerd op de eigen ervaring van de patiënt) of tics zijn minder krachtig dan vergelijkbare willekeurige handelingen en worden <u>niet</u> opgemerkt vanwege hun (lage) intensiteit.	☐	☐	1
Lichte intensiteit. Tics zijn niet krachtiger dan vergelijkbare willekeurige handelingen of uitingen en worden <u>niet</u> opgemerkt vanwege hun (lage) intensiteit.	☐	☐	2
Matige intensiteit. Tics zijn krachtiger dan vergelijkbare handelingen, maar vallen binnen het gebied van normale expressie van vergelijkbare willekeurige handelingen of uitingen. Zij kunnen de aandacht trekken van het individu vanwege het krachtige karakter.	☐	☐	3
Opvallende intensiteit. Tics zijn krachtiger dan vergelijkbare willekeurige handelingen of uitingen of hebben duidelijk een 'overdreven' karakter. De tics trekken vaak de aandacht van de persoon vanwege hun krachtige en overdreven karakter.	☐	☐	4
Ernstige intensiteit. Tics komen zeer krachtig en overdreven tot uitdrukking. Deze tics trekken de aandacht van de persoon en kunnen leiden tot lichamelijk letsel (per ongeluk of zelf aangebracht) vanwege hun krachtige expressie.	☐	☐	5

D. Complexiteit (observatie)	motorisch	vocaal	
Geen. Indien aanwezig, zijn alle tics 'enkelvoudig' (plotseling, kort, doelloos) van karakter.	☐	☐	0
Grensgebied. Sommige tics zijn duidelijk 'enkelvoudig' van aard.	☐	☐	1
Licht. Sommige tics zijn duidelijk samengesteld, doelgericht in verschijningsvorm en bootsen korte 'automatische' handelingen na, die gemakkelijk kunnen worden gecamoufleerd (bijvoorbeeld wrijven).	☐	☐	2
Matig. Sommigen tics zijn samengesteld (meer doelgericht en ononderbroken in verschijningsvorm) en kunnen optreden in langer durende aanvallen, die moeilijk te camoufleren zijn maar nog kunnen worden uitgelegd als normaal gedrag of spraak (bijvoorbeeld plukken, tikken met de vingers).	☐	☐	3
Duidelijk aanwezig. Sommige zijn uitgesproken samengesteld van aard en neigen op te treden in langer durende aanvallen, die moeilijk te camoufleren zijn en niet gemakkelijk kunnen worden uitgelegd als normaal gedrag of spraak vanwege hun duur en/of ongewone, ongepaste, bizarre of obscene karakter (bijvoorbeeld echolalie).	☐	☐	4
Ernstig. Sommige tics bevatten lange aanvallen van gedrag of spraak, dat onmogelijk te camoufleren is of uitgelegd zou kunnen worden als normaal vanwege de lange duur en/of extreem ongebruikelijke, ongepaste, bizarre of obscene karakter (b.v. copropraxie of coprolalie).	☐	☐	5

E. Interferentie (observatie)	motorisch	vocaal	
Geen	☐	☐	0
Minimaal. Indien tics aanwezig zijn, onderbreken ze niet de voortgang van gedrag of spraak.	☐	☐	1
Licht. Indien tics aanwezig zijn, onderbreken zij <u>soms</u> de voortgang van gedrag of spraak.	☐	☐	2
Matig. Indien tics aanwezig zijn, onderbreken zij <u>vaak</u> de voortgang van gedrag of spraak.	☐	☐	3
Duidelijk. Indien tics aanwezig zijn, onderbreken zij vaak de voortgang van gedrag of spraak en soms verstoren ze voorgenomen handelingen en/of communicatie.	☐	☐	4
Ernstig. Indien tics aanwezig zijn, verstoren ze vaak voorgenomen handelingen en/of communicatie.	☐	☐	5

F. Subtotaal		
Totale motorische score.	☐	☐
Totale vocale score.	☐	☐

G. Algehele hinder door tics (apart uitvragen voor motorische en vocale tics) In hoeverre belemmeren de tics u met betrekking tot uw gevoel van eigenwaarde, of in uw functioneren op school/ werk, sociaal? Zijn er situaties die u uit de weg gaat vanwege uw tics? Zo ja, welke? Zou u de hinder/ belemmering door uw tics als licht, matig, ernstig of zeer ernstig omschrijven? NB: bij dit item geeft het oordeel van de patiënt de doorslag!	motorisch	vocaal	
Geen.	☐	☐	0
Minimaal. Tics gaan gepaard met zeer lichte problemen met betrekking tot eigenwaarde, gezinsleven, sociale acceptatie of functioneren op school of werk.	☐	☐	1
Licht. Tics gaan gepaard met lichte problemen met betrekking tot eigenwaarde, gezinsleven, sociale acceptatie of functioneren op school of werk.	☐	☐	2
Matig. Tics gaan gepaard met enkele duidelijke problemen met betrekking tot eigenwaarde, gezinsleven, sociale acceptatie of functioneren op school of werk.	☐	☐	3
Duidelijk aanwezig. Tics gaan gepaard met duidelijke problemen met betrekking tot eigenwaarde, gezinsleven, sociale acceptatie of functioneren op school of werk.	☐	☐	4
Ernstig. Tics gaan gepaard met zeer ernstige problemen met betrekking tot eigenwaarde, gezinsleven en leiden tot een ernstig ingeperkt leven vanwege sociale stigmatisering en sociale vermijding, verwijdering van school of werk.	☐	☐	5

H. Score van globale ernst (Algehele hinder + totale motorische score + totale score =)	☐	☐
--	--------------------------	--------------------------

Biografisch gedeelte

Ouders

1. Zijn uw ouders, of één van hen nog in leven? (het gaat hier om uw biologische ouders)

	Ja	Nee	Jaar van overlijden	Leeftijd bij overlijden
Vader	1	2		
Moeder	1	2		

2. Heeft u tot uw 12e jaar steeds met uw beide biologische ouders gewoond?

1. Nee
2. Ja -> verder naar KINDERJAREN

3. U heeft aangegeven dat u tot uw twaalfde jaar niet altijd bij uw beide ouders heeft gewoond. Waarom was dat?

1. Scheiding van de ouders
2. Uithuisplaatsing / kindertehuis / pleeggezin
3. Anders, namelijk .....

.....
toelichting/beleving

.....
.....
.....
.....
.....

4. Hoe oud was u toen u voor het eerst één van uw ouders (voor langere tijd) moest missen?

.....jaar

5. En voor hoelang was dat? .....

.....
toelichting/beleving

.....
.....
.....
.....

6. Bij welke ouders/verzorgers woonde u het grootste deel van uw jeugd (tot uw 12e jaar)?

1. Eigen- of pleegouders
2. Eigen moeder + stief/pleegvader
3. Eigen vader + stief/pleegmoeder
4. Moeder alleen
5. Vader alleen
6. Moeder + vriend
7. Vader + vriendin
8. Kindertehuis
9. Anders, nl. ....

KINDERJAREN

INTERVIEWER: BIJ DE VOLGENDE VRAGEN GAAT HET OM DE OPVOEDERS WAARBIJ IEMAND HET GROOTSTE DEEL VAN ZIJN/HAAR JEUGD (TOT 12 JAAR) HEEFT GEWOOND. BIJ UITHUISPLAATSINGEN OOK NAAR PLEEGGoudERS OF VERZORGERS VRAGEN, NOTEREN OP WIE DE ANTWOORDEN VAN TOEPASSING ZIJN. HET GAAT STEEDS OM DE BELANGRIJKSTE OPVOEDER.

Introductie

In het volgende gedeelte wil ik met u inventariseren hoe u uw vroege jeugd heeft ervaren en hoe de relatie met uw ouders en familie was.

1. Had u vriendjes en vriendinnetjes?

1. Ja
2. Nee
3. Onduidelijk, namelijk .....

2. Kwamen die ook bij u thuis spelen?

1. Ja
2. Nee
3. Onduidelijk, namelijk .....

3. Wat was uw moeder voor iemand? Kunt u mij iets over haar vertellen?

.....
.....
.....

3.1. Geen (pleeg/stief)moeder aanwezig of onduidelijk, → *verder met vraag 6*

SCOOR DE VOLGENDE ITEMS, VRAAG DOOR TOT JE EEN GOED BEELD HEBT EN DE ITEMS KUNT SCOREN.

- a. Was zij veel ziek? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- b. Was zij zenuwachtig, gespannen? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- c. Was zij depressief? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- d. Dronk zij veel? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- e. Gebruikte ze kalmerende middelen? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- f. Is zij ooit (psychiatrisch) opgenomen? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk

Toelichting (eventueel):

.....
.....

4. Hoe was uw relatie met uw (stief/pleeg)moeder? .....

.....
.....
.....

5. Was u wel eens bang voor uw (stief/pleeg)moeder?

- 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk

Zo ja, waarvoor? .....

.....
.....

6. Wat was uw (stief/pleeg)vader voor iemand? Kunt u mij iets over hem vertellen?

.....
.....
.....

6.1 Geen (pleeg/stief)vader / onduidelijk → *verder met vraag 9*

SCOOR DE VOLGENDE ITEMS, VRAAG DOOR TOT JE EEN GOED BEELD HEBT EN DE ITEMS KUNT SCOREN.

- a. Was hij veel ziek? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- b. Was hij zenuwachtig, gespannen? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- c. Was hij depressief? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- d. Dronk hij veel? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- e. Gebruikte hij kalmerende middelen? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk
- f. Is hij ooit psychiatrisch opgenomen? 1. Ja 2. Nee 3. Onduidelijk

Toelichting (eventueel):

.....
.....
.....

7. Hoe was uw relatie met (stief/pleeg)vader?

.....
.....
.....
.....

8. Was u wel eens bang voor uw (stief/pleeg)vader?

1. Ja   2. Nee   3. Onduidelijk

Zo ja, waarvoor? .....

INDIEN CLIËNT NIET IS OPGEVOED DOOR TWEE OUDERS → DOOR NAAR VRAAG 10 . VRAAG 9 WEL STELLEN INDIEN SPRAKE WAS VAN CO- OUDERSCHAP NA ECHTSCHIEDING

9. Hoe was onderlinge relatie tussen uw ouders?.....

.....
.....

SCOOR DE VOLGENDE ITEMS, VRAAG DOOR TOT JE EEN GOED BEELD HEBT EN DE ITEMS KUNT SCOREN.

a. Was hun relatie goed?	1. Ja	2. Nee	3. Onduidelijk
b. Hadden ze veel ruzie?	1. Ja	2. Nee	3. Onduidelijk
c. Vochten zij? Heeft u ooit fysiek geweld tussen hen meegemaakt?	1. Ja	2. Nee	3. Onduidelijk

10. Wat deden uw ouders/vader/moeder vroeger als ze u wilden straffen? Het gaat om de periode tot uw 16^e jaar.

(Stief/pleeg) moeder: .....

(Stief/pleeg) vader.....

11. Het komt wel eens voor dat ouders bij wijze van opvoeding of doordat ze driftig worden hun kinderen een klap verkopen. Hoe vaak kreeg u als kind een klap van u (stief/pleeg)moeder? Ook nu gaat het weer om de periode tot uw 16^e jaar.

- 0. Nooit
- 1. Een enkele keer
- 2. Een paar keer per jaar
- 3. Een paar keer per half jaar
- 4. Paar keer per maand
- 5. Paar keer per week
- 6. Elke dag
- 7. Geen (pleeg/stief)moeder aanwezig.

12. Hoe vaak kreeg u als kind een klap van u (stief/pleeg)vader?

- 0. Nooit
- 1. Een enkele keer
- 2. Een paar keer per jaar
- 3. Een paar keer per half jaar
- 4. Paar keer per maand
- 5. Paar keer per week
- 6. Elke dag
- 7. Geen (pleeg/stief)vader aanwezig

13. Herinnert u zich ook andere straffen, zoals opsluiten, vastbinden of van de trap gooien?

1. Nee → *Als tot nu toe (vraag 11 t/m 13) op straffen steeds 'nee' of 'nooit' is gescoord, ga dan naar vraag 22.*

2. Ja → vraag door: Kunt u daar iets over vertellen? Wie deed dat?

.....
.....
.....

SCOOR DE VOLGENDE ITEMS, VRAAG DOOR TOT JE EEN GOED BEELD HEBT EN DE ITEMS KUNT SCOREN.

a. Opsluiten o.i.d.	1. Nee	2. Ja	3. Onduidelijk
b. Vastbinden o.i.d.	1. Nee	2. Ja	3. Onduidelijk
c. Van de trap gooien o.i.d.	1. Nee	2. Ja	3. Onduidelijk

14. Als u nu terugdenkt aan de keer die - van alle keren tot uw 16e jaar dat u geslagen werd of bovenbeschrevene meemaakte - de meeste indruk op u maakte, kunt u me dan vertellen wat er toen gebeurde?

EERST LATEN VERTELLEN, DAARNA EEN KRUISJES ZETTEN IN EEN VAN DE RIJEN 1 T/M 4 VAN DE TABEL OP DE VOLGENDE PAGINA. HET GAAT OM EEN GLOBALE INDRUK VAN DE ERNST. DUS HET GAAT OM HET VASTSTELLEN VAN DE ERNSTIGSTE GEBEURTENIS.

		Nee	Ja	Onduidelijk	Moeder	Vader
1.	U een draai om de oren/tik voor uw billen kreeg?					
2.	U erg hard werd geslagen?					
3.	U werd geschopt? Er iets (gevaarlijks) naar u werd gegooid? U werd gestompt? Aan uw haren getrokken? U met stok of voorwerp werd geslagen? U met een mes of scherp voorwerp werd gestoken? U een brandwond werd toegebracht? U naar de keel gegrepen of uw keel is dichtgeknepen?					
4.	Uw kleren van uw lijf werden gescheurd? U over de grond werd gesleept? Anders, nl					

Toelichting.....
.....
.....
.....

15. Kunt u een schatting maken van hoe vaak fysieke mishandeling voorkwam in de ernstigste periode tot uw 16e jaar.

1. Een enkele keer
2. Een paar keer per jaar
3. Een paar keer per half jaar
4. Paar keer per maand
5. Paar keer per week
6. Elke dag

16. Weet u hoe oud u was toen het voor het eerst gebeurde? ..... jaar

17. Hoe oud was u toen het stopte? ..... jaar

18. Heeft u er ooit verwondingen aan overgehouden?

1. Nee, → *ga door naar vraag 20*
2. Ja, (SCOOR DE VOLGENDE ITEMS, VRAAG DAN DOOR TOT JE EEN GOED BEELD HEBT EN DE ITEMS KUNT SCOREN.)
  - a. Blauwe plekken   1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk
  - b. Uitgetrokken haren   1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk
  - c. Botbreuken   1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk
  - d. Kneuzingen   1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk
  - e. Ontwrichtingen   1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk
  - f. Brandwonden   1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk
  - g. Anders, nl.....   1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk

Toelichting:.....
.....
.....

19. Bent u hiervoor naar de dokter geweest? (Indien voor 1 of meerdere gevolgen een doktersbezoek is afgelegd ja scoren.)

1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk

20. Werden alle kinderen bij u thuis even vaak zo gestraft?

1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk   4. Enig kind

21. Heeft u als kind ooit met iemand over deze ervaringen kunnen praten?

1. Nee   2. Ja   3. Onduidelijk

22. Heeft u later, na uw 16e jaar, te maken gehad met lichamelijke straffen of lichamelijk geweld in de privé sfeer?

1. Nee
2. Onduidelijk
3. Ja, door
- a. Een partner
  - b. Meerdere partners
  - c. Een bekende
  - d. Een autoriteit, zoals een hulpverlener?
  - e. Een vreemde
  - f. Iemand anders, namelijk .....

Toelichting .....

.....

.....

.....

ONGEWENSTE SEKSUELE ERVARINGEN

Introductie

Tegenwoordig wordt duidelijk dat veel vrouwen maar ook mannen in hun jeugd vervelende seksuele ervaringen hebben gehad. Bijv. met een familielid, zoals een vader of een broer. Het kan ook een leraar zijn geweest of een buurman of een volstrekt onbekende. U heeft hier vast wel eens over gelezen, of het op de televisie gezien. De volgende vragen gaan over dit soort ongewenste seksuele ervaringen.

1. Heeft u vervelende seksuele ervaringen gehad voor uw 16e jaar?

- a. Nee → *verder met vraag 11*
b. Weet niet of twijfel → *vraag 2*
c. Ja → *door naar vraag 3*
d. Ja, maar wil er niet over praten → *ga verder met vraag 11*

2. Het is onze ervaring dat het moeilijk is om hierover te praten. Ik zal u daarom nog een paar voorbeelden geven en u kunt daar steeds met ja of nee op antwoorden:

ALS ER ÉÉN 'JA' GESCOORD WORDT KUNT U ONMIDDELIJK DOOR NAAR VRAAG 3, ZET EEN KRUISJE BIJ HET BETREFFENDE ANTWOORD.

	Ja	Nee
A. Heeft iemand u bijvoorbeeld - voor uw 16e jaar - ooit overgehaald of gedwongen om seksuele dingen te doen zonder dat u dat wilde?		
B. Heeft een familielid of een huisgenoot bijvoorbeeld voor uw 16e tegen uw zin uw geslachtsorganen of andere delen van uw lichaam op een seksuele manier betast?		
C. Heeft een andere volwassene - bijvoorbeeld een kennis, een buurman, een leraar of een hulpverlener - wel eens zoiets bij u gedaan?		
D. Heeft iemand - bijvoorbeeld een familielid of een buurman - voor uw 16e jaar u ooit gedwongen om gemeenschap met u te hebben?		
E. Heeft u soms het idee dat zoiets wel eens gebeurd zou kunnen zijn, maar u twijfelt of het echt is gebeurd of dat u het heeft gedroomd?		

3. Door wie werd u lastiggevallen?

INTERVIEWER: STREEP AAN IN VOLGENDE TABEL. GEBRUIK DE VOLGENDE FASERINGEN OM HET GESPREK TE STUREN: Om wie ging dat? Wie deed of deden dat precies? Zijn er ook nog anderen die iets soortgelijks met u deden? *Meerdere antwoorden mogelijk, omcirkel ook man of vrouw (categorie 21 t/m 27).*

1. Vader	11. Grootvader	21. Kennis van ouders m/v
2. Moeder	12. Grootmoeder	22. Leraar m/v
3. Stiefvader	13. Zwager	23. Hulpverlener m/v
4. Stiefmoeder	14. Schoonzus	24. Andere bekende m/v
5. Pleegvader	15. (Achter)neef	25. Onbekende m/v
6. pleegmoeder	16. (Achter)nicht	26. Iemand anders m/v
7. Zus (stief/pleeg)	17. Buurman	27. Vriend van broer/vriendin m/v
8. Broer (stief/pleeg)	18. Buurvrouw	28. Groep jongens
9. Oom	19. Buurjongen	29. Groep meisjes
10. Tante	20. Buurmeisje	30. Weet niet meer precies

ZO MOGELIJK DOORGAAN MET DE VOLGENDE VRAGEN (HET ERNSTIGSTE GEVAL OF HETGEEN DE MEESTE INDRUK MAAKTE), BEOORDEEL DE SITUATIE. INDIEN VERDER VRAGEN NIET GEWENST OF MOGELIJK IS, GA DAN DOOR NAAR VRAAG 13 EN NOTEER DAAR DE INDRUK DIE U HEEFT GEKREGEN.

LAAT DE CLIËNT ZOVEEL MOGELIJK IN EIGEN WOORDEN HET VERHAAL VERTELLEN. GEBRUIK EVENTUEEL DE INFORMATIE DIE U BIJ VRAAG 3 HEEFT GEKREGEN. BLIJF NEUTRAAL EN WORDT NIET TE EMPHATISCH. PROBEER INDIEN MOGELIJK DE ERNST VAN DE SITUATIE VAST TE STELLEN. OMCIRKEL DAARTOE DE ITEMS DIE VAN TOEPASSING ZIJN.

4. Het gaat mij er niet om in detail te weten wat er is gebeurd, maar slechts om een globale indruk van de ernst ervan. Om welke seksuele handelingen ging het?

- a. Om betasting
- b. Om betasting hem/haar
- c. Moest hem/haar seksueel bevredigen met de hand
- d. Met de mond bevredigen
- e. Om verkrachting (gemeenschap)
- f. Kwamen er voorwerpen bij te pas (penetratie met.....)
- g. Sadistische handelingen, zoals seks met dieren of met slaan etc
- h. Anders, nl.....

5. Op welke manier werd u overgehaald of gedwongen om mee te doen?

OMCIRKEL DE ITEMS DIE WORDEN GENOEMD, MEERDERE ANTWOORDEN MOGELIJK. PROBEER INDIEN MOGELIJK OP EEN NEUTRALE MANIER DE NIET GENOEMDE ITEMS UIT TE VRAGEN (ZIE OOK VOLGEND PAGINA).

- 1. Kreeg u er iets voor?
- 2. Moest u er iets voor aannemen?
- 3. Werde u bedreigd?
- 4. Werde er geweld tegen u gebruikt?
- 5. Een wapen?
- 6. Bent u vastgebonden?
- 7. Anders, ...

6. Als u een oordeel zou moeten geven hoe belastend deze ervaringen indertijd voor u waren. Waren deze ervaringen dan helemaal niet belastend, een beetje belastend, tamelijk belastend, erg belastend of heel erg belastend?

- 1. Helemaal niet belastend
- 2. Beetje belastend
- 3. Tamelijk belastend
- 4. Erg belastend
- 5. Heel erg belastend

7. Als u een schatting zou moeten maken voor de periode vanaf kinderjaren tot uw 16e hoe vaak kwamen die seksuele dingen ongeveer voor?

.....
.....
.....

SCOOR HET ANTWOORD VAN DE CLIËNT. VRAAG ANDERS DOOR TOT U EEN ANTWOORD KUNT SCOREN. BIJ MEERDERE VORMEN VAN SEKSUEEL MISBRUIK GAAT HET OM HET TOTAAL.

- 1. Een enkele keer
- 2. Een paar keer per jaar
- 3. Een paar keer per half jaar
- 4. Paar keer per maand
- 5. Paar keer per week
- 6. Elke dag

8. Weet u hoe oud u ongeveer was toen het voor het eerst gebeurde?

- 1. Nee
- 2. Ja, ...jaar

9. Hoe oud was u toen het stopte? Of gaat het nog door?

- 1. ....jaar
- 2. Het gaat nog door

10. Heeft u hier (seksueel misbruik) als kind ooit met iemand over kunnen praten?

- 1. Nee
- 2. Ja
- 3. Onduidelijk

Zo ja, met wie heeft u hierover gesproken? .....

Toelichting.....
.....
.....

11. Heeft u als kind nog andere ervaringen opgedaan die u heel erg schokten of waarbij u zich heel erg machteloos voelde? Zoals bij voorbeeld: een ongeluk, de dood of ziekte van iemand van wie u hield, een ziekenhuisopname of een abortus. Het gaat om de periode tot uw 16^e jaar.

- 1. Nee
- 2. Ja
- 3. Onduidelijk

Toelichting: .....
.....
.....
.....

12. Heeft u na uw 16e jaar, te maken gehad met vervelende seksuele ervaringen, waarbij u overgehaald of gedwongen werd om dingen te doen waar u geen zin in had?

- 1. Nee
- 2. Onduidelijk
- 3. Ja, namelijk door:
  - a. Een partner
  - b. Meerdere partners
  - c. Een bekende
  - d. Een autoriteit, zoals een hulpverlener?
  - e. Een vreemde
  - f. Iemand anders, namelijk .....

Zijn er nog dingen die u gemist heeft en die u belangrijk vindt om nog te vertellen?

.....
.....
.....

INDIEN NAZORG/NAGESPREK NOODZAKELIJK IS DE BEHANDELEND ARTS NA AFLOOP BIOGRAFISCHE ANAMNESE ATTENDEREN. OOK VOOR UZELF!!

Opmerkingen:

.....
.....
.....
.....

SOCIAAL NETWERK

De volgende vragen gaan over goede vrienden – waarbij u uw partner en familieleden buiten beschouwing moet laten - het gaat om mensen bij wie u zich betrokken voelt.

- 1. Hoeveel vrienden heeft u of denkt u te hebben? .....**

- 2. Hoeveel van deze vrienden zijn mensen met wie u werkt? .....**

- 3. Hoeveel van deze vrienden zijn uw burens of wonen heel dicht bij u in de buurt? .....**

- 4. Is degene die u als uw beste vriend of vriendin beschouwt een man of een vrouw? U moet hierbij dus uw partner en familieleden buiten beschouwing laten.**
  1. Man
  2. Vrouw
  3. Geen beste vriend(in)
  4. Geen antwoord

Wij willen graag weten wie deze beste vriend of vriendin is, zodat we de volgende keren dat u hier komt kunnen kijken of dat veranderd is. Vanwege de vertrouwelijkheid van dit onderzoek vragen wij alleen om de voornaam en de eerste letter van de achternaam van uw beste vriend(in). Wat is de voornaam van uw beste vriend(in) en wat is de eerste letter van de achternaam.

Naam .....

INTERVIEWER: BIJ DE VOLGENDE VRAAG GAAT HET OM PRIVÉ CONTACTEN, DUS ALS BESTE VRIEND(IN) OOK EEN COLLEGA IS, HET AANTAL WERKCONTACTEN NIET MEETELLEN

5. Hoe vaak ziet of bezoekt u uw beste vriend(in)?

1. Wonen in hetzelfde huishouden → *ga door naar vraag 7*
2. Dagelijks
3. Een paar keer per week
4. Een paar keer per maand
5. Een paar keer per jaar
6. Minder dan een paar keer per jaar
7. Niet van toepassing
8. Geen antwoord

6. Hoe vaak heeft u, naast het elkaar bezoeken, op een andere manier contact met uw beste vriend(in), bijvoorbeeld per telefoon, e-mail of brief?

1. Dagelijks
2. Een paar keer per week
3. Een paar keer per maand
4. Een paar keer per jaar
5. Minder dan een paar keer per jaar
6. Niet van toepassing
7. Geen antwoord

VRIJE TIJDSBESTEDING

Introductie

Ik wil u nu enige vragen stellen over uw betrokkenheid bij verenigingen en organisaties.

1. Op de kaart (*antwoordkaart 2*) staan allerlei verenigingen en organisaties vermeld. Leest u de kaart rustig door. Kunt u mij vertellen of u betrokken bent bij een of meerdere van deze verenigingen of organisaties? Dat wil zeggen of u lid bent of zich inzet en betrokken voelt bij een of meerdere van deze verenigingen of organisaties.

1. Nee → *ga door naar vraag 9*
2. Ja

2. Welke verenigingen zijn dat? U mag meerdere antwoorden geven.

1. Ouderenbond, seniorenraad of ouderenraad   2. Vakbond, werkgeversorganisatie of beroepsorganisatie   3. Politieke partij, organisatie of vereniging   4. Kerk of organisatie met godsdienstig of levensbeschouwelijk doel   5. Buurtvereniging, buurtcomité of wijkcomité, (b.v. Oranjevereniging)   6. Vrouwenvereniging, vrouwenbond of vrouwengroep   7. Organisatie voor hulpverlening aan bejaarden, burens of gehandicapten   8. Actiegroep of organisatie met een maatschappelijk doel   9. Patiëntenvereniging of organisatie   10. Zang-, muziek- of toneelvereniging   11. Hobbyvereniging of gezelligheidsvereniging   12. Sportvereniging   13. Overige, nl.....

3. Bezoekt u activiteiten, bijeenkomsten of vergaderingen van deze vereniging of organisatie?

INTERVIEWER: HERHAAL INDIEN NOODZAKELIJK DE NAAM VAN DE VERENIGINGEN

1. Nee → *ga door naar vraag 9*
2. Ja

4. Hoe vaak bezoekt u activiteiten, bijeenkomsten of vergaderingen van (een) vereniging(en) of organisatie(s) op deze lijst? U kunt hiervoor deze antwoordkaart gebruiken. (antwoordkaart 3)

INTERVIEWER: HET GAAT BIJ MEERDERE VERENIGINGEN OM HET AANTAL BEZOEKJES VOOR ALLE VERENIGINGEN SAMEN

1. Bijna nooit
2. Enkele keren per jaar
3. Elke maand
4. Enkele keren per maand
5. Elke week
6. Enkele keren per week
7. Elke dag

5. Bent u bestuurlijk actief, met andere woorden, verricht u activiteiten voor het bestuur (voorzitter, penningmeester enzovoorts) van één of meer van deze verenigingen.

1. Nee → *ga door met vraag 7*
2. Ja

6. Hoeveel uur (uren) besteedt u gemiddeld per week aan uw bestuurlijke activiteiten voor deze vereniging(en)/organisatie(s)?

INTERVIEWER: HET GAAT BIJ MEERDERE VERENIGINGEN OM HET TOTAAL AANTAL UREN DAT AAN BESTUURSWERK WORDT BESTEED.

..... uur, ...minuten

7. Verricht u vrijwilligerswerk voor één of meer van deze verenigingen? Hierbij kunt u denken aan allerlei werkzaamheden die gedaan moeten worden, zoals koffiezetten of het organiseren van een kaartwedstrijd.

1. Nee → *ga door met vraag 9*
2. Ja

8. Hoeveel uur (uren) besteedt u gemiddeld per week aan het vrijwilligerswerk voor deze vereniging(en)/organisatie(s)? INTERVIEWER: HET GAAT BIJ MEERDERE VERENIGINGEN OM HET TOTAAL AANTAL UREN DAT AAN VRIJWILLIGERSWERK WORDT BESTEED.

..... uur .....minuten

9. Dan wil ik het nu met u hebben over andere activiteiten in de vrije tijdsfeer. Wilt u elke keer antwoord geven met behulp van de kaart. (antwoordkaart 3)

		bijna nooit	enkele keren per jaar	elke maand	een paar keer per maand	elke week	enkele keren per week	elke dag
a	Hoe vaak brengt u een bezoek aan een culturele instelling, zoals de bioscoop, een museum of tentoonstelling, toneelvoorstelling, concert, ballet of opera?	1	2	3	4	5	6	7
b	Hoe vaak doet u een uitstapje naar bos, heide, duinen, natuur- of amusementspark, recreatiegebied, dierentuin of bezienswaardige gebouwen?	1	2	3	4	5	6	7
c	Hoe vaak brengt u een bezoek aan een sociaal-cultureel centrum, (bejaarden)sociëteit, club- of buurthuis of clubavonden (biljart-, kaart- of bingoavonden)	1	2	3	4	5	6	7
d	Hoe vaak brengt u een bezoek aan horecagelegenheden, zoals: een café een restaurant of dansgelegenheid?	1	2	3	4	5	6	7
e	Hoe vaak verricht u sport activiteiten buitenshuis, zoals: zwemmen, wandelen, fietsen, vissen of voetbal?	1	2	3	4	5	6	7
f	Hoe vaak bezoekt u sportwedstrijden?	1	2	3	4	5	6	7
g	Hoe vaak gaat u winkelen voor uw plezier?	1	2	3	4	5	6	7

10. Hoeveel uur besteedt u per dag aan hobby's, klussen en andere creatieve activiteiten in en om het huis? B.v. knutselen, puzzelen, verzamelen, boeken, lezen, handwerken, tuinieren. INTERVIEWER TV-KIJKEN EN/OF RADIO LUISTEREN NIET MEETELLEN!

..... uur .....minuten

Nu wil ik het met u hebben over het volgen van opleidingen en cursussen, zoals een talencursus, Teleac-cursus, hobbycursus, kadertraining, een cursus bij de Open Universiteit of het buurthuis, enzovoorts.

11. Volgt u momenteel of heeft u het afgelopen jaar een cursus of opleiding gevolgd?

1. Nee, → *ga door naar vraag 13*
2. Ja

12. Wat voor een cursus of opleiding is/was dat? Meerdere antwoorden mogelijk.
(antwoordkaart 4)

1. Diplomagericht/kwalificerend onderwijs (bijv. Basiseducatie, MAVO, HAVO, VWO)
2. Hobby- of creativiteitscursus (bijv. Schilder- of muziekcursus)
3. Cursus voor algemene ontwikkeling of talencursus (bijv. Computercursus)
4. Cursus waarin de positie en/of emancipatie van vrouwen centraal stond
5. Cursus waarin de positie en/of emancipatie van de ouderen centraal stond
6. Andere cursus, nl.....

13. Gebruikt u een computer?

1. Nee, → *ga door naar vraag 15*
2. Ja

14. Hoeveel uur zit u gemiddeld per week achter de computer?

..... uur   .....minuten

15. Hoe vaak kijkt u op tv naar het journaal of naar een actualiteitenrubriek?

1. Nooit
2. Minder vaak dan één keer per week
3. 1 à 2 keer per week
4. 3 à 4 keer per week
5. Dagelijks

16. Hoe vaak per week leest u de krant?

1. Nooit
2. Minder vaak dan één keer per week
3. 1 à 2 keer per week
4. 3 à 4 keer per week
5. Dagelijks

Diagnose DSM-IV

NOCDA nummer: ..... Cliënt nummer: .....

Naam: ..... man / vrouw

Geboortedatum: .....

Interviewer: .....

Diagnose AS I

Datum: .....

Code: .....

.....
.....
.....

Code: .....

.....
.....
.....

Code: .....

.....
.....
.....

Code: .....

.....
.....
.....

Code: .....

.....
.....
.....

Code: .....

.....
.....
.....

